

ПАМ'ЯТІ НЕОНІЛИ НИКОДИМІВНИ ЦИХОЦЬКОЇ

29 квітня 2018 р., на передодні свого 85-річного ювілею, пішла з життя Неоніла Никодимівна ЦИХОЦЬКА – високопрофесійний фахівець з літології та петрографії осадових відкладів палеогену України, ерудована, інтелігентна і прекрасна людина.

Н.Н. Цихоцька народилась 14 серпня 1933 р. у м. Київ у родині військовослужбовця. Сім'я часто переїжджала з місця на місце – з Києва до Баку, з Баку до Чирчика Ташкентської області, звідти до Душанбе, Горького (зараз Нижній Новгород), Ворошиловграда (Луганськ), Балтійська Калінінградської області і, нарешті, знову до Києва. Мабуть, тоді і було закладено прагнення до мандрів, переміни місць, постійного бажання щось змінювати, пізнавати нове. Напевно, тому після закінчення десятирічки Неоніла Никодимівна у 1951 р. вступила на геологічний факультет Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка, який закінчила в 1956 р. за фахом «Геологічна зйомка і пошуки родовищ корисних копалин».

В березні 1958 р. Н.Н. Цихоцька подає заяву керівництву Інституту геологічних наук (ІГН) АН УРСР (на той час директор – академік АН УРСР В.Г. Бондарчук) про прийняття її на посаду інженера-геолога до відділу петрографії, але у зв'язку з розширенням тематики вивчення третинних розсипних родовищ була зарахована до відділу кайнозою (завідувач відділу – Г.І. Малявко). У липні 1965 р. Неоніла Никодимівна

переведена до відділу літології (завідувач відділу – Л.Г. Ткачук), де разом з Наталією Михайлівною Барановою починає вивчати осадові палеогенові формації платформної частини УРСР, займаючись петрографічними дослідженням теригенно-кременистих порід.

З 1963 по 1966 р. Н.Н. Цихоцька навчалася в аспірантурі відділу літології ІГН АН УРСР без відриву від виробництва. У 1971 р. під науковим керівництвом доктора геолого-мінералогічних наук, професора Лук'яна Григоровича Ткачука з успіхом захистила кандидатську дисертацію на тему «Літогенез платформних пісковиків палеогену України» і отримала ступінь кандидата геолого-мінералогічних наук.

Крім фундаментальних досліджень з літології, Н.Н. Цихоцька була тісно зв'язана з виробничими та освітніми геологічними організаціями. Протягом багатьох років вона активно співпрацює з Артемівською та Побузькою геолого-розвідувальними експедиціями, постійно надаючи їм допомогу у вивченні речовинного складу кременів та кременистих порід крейди та палеогену з різних родовищ нерудних корисних копалин (зокрема, Гринчуцького, Рава-Руського, Коноплянського, Першозваного, Новгород-Сіверського, Кам'янець-Подільського тощо); надає консультації з петрографічних питань співробітникам кафедри «Виробництво будівельних виробів і конструкцій» Краснодарського політехнічного інституту.

Своєрідним підсумком багаторічних досліджень осадових товщ палеогену є низка публікацій про речовинний склад, просторово-часовий розподіл кременистих пісковиків, їх генезис, аутигенне мінералоутворення, літостратиграфічне і практичне значення; складання прогнозних літофаціальних карт палеогенових відкладів України на рідкісні та розсіяні елементи; прогноз перспективності цеолітної сировини верхнього еоцену Українського щита та його південного схилу. Бере активну участь і є співавтором таких колективних монографій, як «Петрографія осадових порід України» (1978 р.); «Кадастри нерудних корисних копалин» (1978 р.); «Уламкові породи України» (1981 р.).

На час трансформування відділу літології у відділ сучасного морського седиментогенезу (1984 р.) Н.Н. Цихоцька є висококваліфікованим фахівцем з літології морських осадових відкладів. З притаманними їй високою внутрішньою організованістю і методичністю вона досліджує речовинний склад, умови утворення та механізм літогеохімічних перетворень, перспективних на

вуглеводні осадових порід акваторій Чорного та Азовських морів. Співпрацюючи з ДАТ «Чорноморнафтогаз», Національним агентством морських досліджень і технологій, Українською нафтогазовою академією, Українським державним геолого-розвідувальним інститутом, Неоніла Никодимівна виконує низку програм з прикладних питань нафтогазової та екологічної геології:

- Вивчення фаціальних особливостей та з'ясування умов седиментації верхньокрейдяних та палеоценових відкладів північно-західного шельфу Чорного моря.

- Розчленування та кореляція розрізів крейди та палеогену північно-західного шельфу Чорного моря по пробурених глибоких свердловинах.

- Стратиграфічне розчленування розрізів пошукowo-розвідувальних свердловин підняття Безіменного північно-західного шельфу Чорного моря;

- Літолого-стратиграфічна характеристика свердловини Олімпійська-400.

- Стратиграфічне розчленування осадової товщі Північно-Казантипського родовища (Азовське море).

- Геоморе.

- Просторово-часові закономірності розміщення продуктивних товщ північно-західного шельфу Чорного моря.

- Вивчення палеографічній обстановки опадонакопичення карбонатних товщ північно-західного шельфу Чорного моря і суміжного суходолу.

- Розробка рекомендацій з виявлення й оцінки різних типів перспективних об'єктів на нафту і газ за матеріалами літо- і геофізичних досліджень.

- Літолого-фаціальний аналіз палеогенових відкладів акваторій Чорного та Азовського морів.

- Газогідрати Чорного моря.

- Нафтогазоносний потенціал акваторій Чорного та Азовського морів тощо.

Результати проведених досліджень стали, зокрема, основою для написання розділу «Літологія палеогенових відкладів» у колективній монографії «Геологія шельфу УРСР. Літологія», яка була відзначена Державною премією УРСР в галузі науки і техніки за 1989 р.

За результатами біо- та сейсмодосліджень Неоніла Никодимівна разом з Нінель Во-

лодимирівною Маслун проводить детальну стратифікацію крейдових, палеоценових та олігоценових відкладів, простежує просторово-часову фаціальну мінливість та особливості седиментації осадових комплексів на північно-західному та прикерченському шельфах Чорного моря. Запропоновані ними стратиграфічні схеми мають велике значення для вирішення питань перспективності різних структур на пошуки покладів вуглеводнів.

Н.Н. Цихоцька – автор понад 50 опублікованих наукових праць, в основу яких покладено значну фактологічну базу опрацьованих нею розрізів свердловин. Вона брала участь у багатьох міжнародних, всесоюзних та національних наукових нарадах, семінарах та конференціях (зокрема, на всесоюзних семінарах з вивчення конкрецій – Ленінград (1970, 1976 рр.) та Харків (1973 р.); нарадах Українського літологічного товариства – Київ (1973 р.), Івано-Франківськ (1976 р.), Керч (1981 р.); всесоюзній нараді з вивчення кременистих порід – Новосибірськ (1974 р.); міжнародному симпозиумі «Геологія Чорного и Балтійського морів» – Київ, 1983 р.; міжвідомчій стратиграфічній нараді – Махачкала, 1990 р.; міжнародній конференції «Нафта і газ України-2004» – Судак (2004 р.) та ін.

Неоніла Никодимівна за будь-яких обставин, залишаючись чесною у своїх наукових дослідженнях, завжди була готова прийти на допомогу як початківцям, так і досвідченим науковцям. Вона завжди щедро ділилася своїми знаннями, вміла слухати співрозмовника і допомагала вирішувати проблемні питання, давала цінні поради. Багато років була вченим секретарем та профоргом відділу. Крім геології, добре знала літературу, музику, цікавилася ізотерікою.

Неоніла Никодимівна вийшла на пенсію у 2010 р. пропрацювавши в ІГН НАН України понад 50 років і пройшовши всі службові сходинки – від інженера до старшого наукового співробітника. Це були роки відданості обраній професії і невичерпної жаги до пізнання життя.

Пам'ять про Неонілу Никодимівну Цихоцьку – справжнього вченого, інтелігентну, порядну, доброзичливу та чуйну жінку, яка мала невгасаючий інтерес до навколишнього світу, назавжди залишиться в серцях тих, кому пощастило спілкуватися і працювати з нею.

Г.В. Ключина